

Juuso on yhä eniten viljelty kevätuis

Antti Laine, MTT

Viime vuonna ruista viljeltiin noin 23 000 hehtaarin alalla. Tästä noin 5 000 hehtaaria oli kevätuisista. Viljellyin lajike oli yhä Juuso. Satoisin oli puolestaan Arantes.

Kevätuis on yleensä ollut paikallisista maatiaiskannoista muodostuneita populaatioita, joilla on pitkä ja heikko korsi. Vuonna 2008 virallisissa lajikekokeissa Juuso-lajikkeen korrenpituudet olivat 130–170 senttimetriä ja lako 40–100 prosenttia.

KWS Lochow ´n Arantes-lajikkeen korrenpituus oli 10–20 senttimetriä Juusoa lyhyempi. Jalostajansa mukaan se on Saksassa keskiaikainen ja lyhytkortinen lajike. Sen lakoutuminen on keskimääräistä hieman voimakkaampaa, joten kasvunsäätteiden käyttö on suositeltavaa.

Lako riesana

Menneellä kasvukaudella täysin lakoutuneet kevätuiskasvustot tuottivat murheita viljelijöille. Luonnonmukaisessa viljelyssä laon välttäminen on vieläkin vaikeampaa kuin tavanomaisessa viljelyssä.

Aikainen lako ennen pölytystä aiheuttaa lovitähkäisyyttä ja torajyviä. Puinnissa murtuneiden torajyvien palasten erottaminen on mahdotonta, mikä voi estää viljaerän ravintokäytön. Suurin sallittu torajyvöpitoisuus jauhamatonta viljaa sisältävässä rehussa on 1 000 mg/kg.

Arantes satoisin

Virallisissa lajikekokeissa Arantes on ollut kaikilla vyöhykkeillä satoisin kevätuislajike. Se on ollut myös myöhäisin lajike, keskimäärin neljä vuorokautta Juusoa myöhäisempi. II- ja III-vyöhykkeillä Arantesin kasvuaikaero Juusoon nähden venähti viime vuonna 6–10 vuorokauteen. Kasvuaika oli 138 vuorokautta, mikä voi epävakaisissa sääoloissa huonontaa jyvän laatua.

Vuonna 2008 puitujen kevätukiiden sakoluvut olivat lähes poikkeuksetta kokonaan menetetty puintiaikaan mennessä. Arantesin lako ja korrenpituus olivat pienemmät kuin Juuson. Arantesin tuhannen jyvän paino on suurempi kuin Juuson. Sen hehtolitrapaino on vastaavasti jäänyt pienemmäksi,

samoin valkuaispitoisuus. Myös sakoluku on ollut pienempi kuin Juusolla. Kasvustoissa on ollut härmää kaksi kertaa enemmän kuin Juusolla. Samoin rukiin ruskearuostetta ja lehtilaikkutauteja on ollut jonkin verran enemmän kuin muissa kokeiden lajikkeissa.

Viljely kivennäismailla

Kevättruis viihtyy parhaiten karkeilla kivennäismailla. Siellä sen sato on ollut yli 40 prosenttia suurempi kuin savimailla. Arantesin sato on kivennäismailla ollut kahdeksan prosenttia ja savimailla kuusi prosenttia suurempi kuin Juuson. Savimailla kasvustot ovat saattaneet jäädä myös harvoiksi.

Kevättruista suositellaan kylvettäväksi 600–650 kpl/m², koska viljellyt lajikkeet eivät yleensä ole muodostaneet sivuversoja. Tiheässä kasvustossa sivuversojen muodostuminen on joka tapauksessa vähäisempää.

Lisätietoja: antti.laine@mtt.fi
puh. (02) 477 2284

Kevättruislajikkeet lajikekokeissa vuosina 2001–2008.

Lajike	Sato eri viljelyvyöhykkeillä			Kasvu-aika pv	Lako-%	Pituus cm	Tjp g	Hlp kg	Valkuais-%	Sakoluku	Härmä	Rukiinruskearuoste	Lehtilaikkutaudit yhteensä
	I	II	III										
Juuso	2446=100	3241=100	2984=100	105	57	123	29,2	70,9	13	147	4,5	0,2	4,8
Rogo	101	99	103	107	51	120	32,3	70,3	12,5	132	4,5	0,3	5,1
Arantes	107	109	105	109	49	110	33,1	69,4	11,6	130	9,2	0,5	6,8